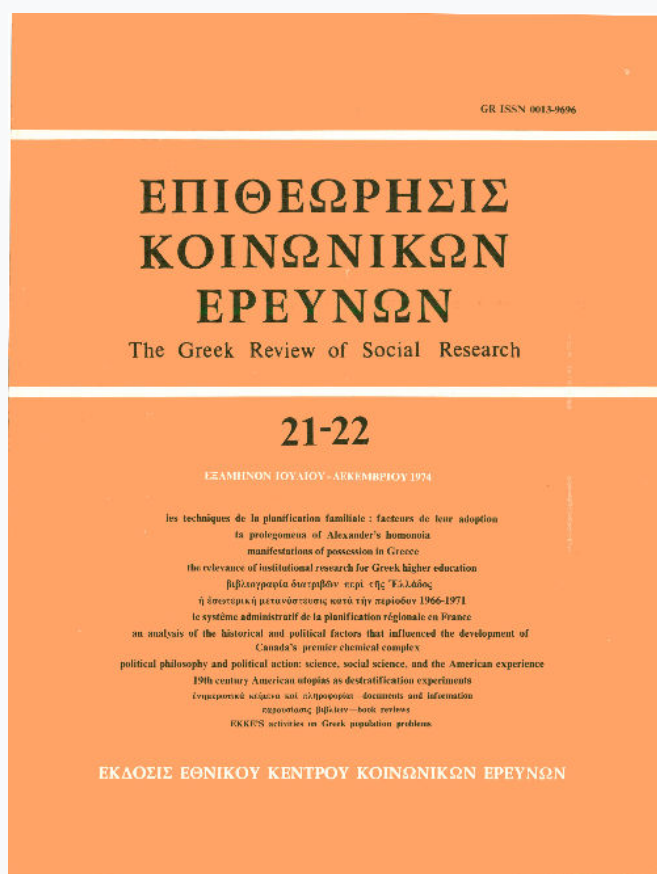

The Greek Review of Social Research

Vol 21 (1974)

21-22

Grossin William, Η εργασία και ο χρόνος
(Ωράριον, Διάρκεια, Ρυθμός)

Γιαννάκης Γκριτζαλής

doi: [10.12681/grsr.238](https://doi.org/10.12681/grsr.238)

Copyright © 1974, Γιαννάκης Γκριτζαλής

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Γκριτζαλής Γ. (1974). Grossin William, Η εργασία και ο χρόνος (Ωράριον, Διάρκεια, Ρυθμός). *The Greek Review of Social Research*, 21, 297–298. <https://doi.org/10.12681/grsr.238>

«προϋπήρχαν του ναζισμού» και ως εκ τούτου «δεν ήταν σφωβιστικά», θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι ο ρατσισμός και ο σφωβισμός, χαρακτηριστικά γνωρίσματα του ναζισμού, δεν είναι χιτλερική ανακάλυψη. Ίδιαίτερα στην περίπτωση της Τουρκίας αυτό πολύ καλά το γνωρίζουν κυρίως οι 'Αρμένιοι. Γι' αυτό θα μού επιτρέψει ο κ. Κιτσίκης να παρατηρήσω ότι ο «Παντουρκισμός», όπως εξ άλλου και κάθε «Παν-δόγμα», είναι αναγκαστικά, μαζί με όλα τα άλλα, και ρατσιστικός και αποκρουστικά επεκτατικός. Γιατί άραγε η τουρκική περίπτωση να αποτελούσε εξαίρεση; 'Επί πλέον οι φιλογερμανικές τάσεις της τουρκικής διπλωματίας και ο θαυμασμός των Τούρκων για τα γερμανικά πρότυπα οργανώσεως δεν εκδηλώνονται με την εμφάνιση του ναζισμού. Οι Τούρκοι υπήρξαν σύμμαχοι των Γερμανών στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και η έναρξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου βρήκε γερμανικές στρατιωτικές αποστολές στην Τουρκία και τουρκικά στρατιωτικά κλιμάκια στη Γερμανία, που εργάζονταν με σκοπό τον εκσυγχρονισμό και την οργάνωση του τουρκικού στρατού.

δ) Όσον αφορά την αξιολόγηση του έργου του Tekin Alp, αποδείχθηκε δεν συμφωνώ με τον κ. Κιτσίκη. 'Αν υπάρχουν αντιρρήσεις για την περικοπή από το κείμενο του Alp, τόν όποιον ο κ. Κιτσίκης θεωρεί όργανο της δυτικής προπαγάνδας και επομένως προκατειλημμένο έναντι των Τούρκων, θα παρακαλέσω τόν κ. συνάδελφο να καταφύγει σέ άλλη πηγή, τουρκική αυτή τη φορά, στόν καθηγητή της πολιτικής επιστήμης Kemal Karpat (Turkey's politics), ο όποιος άσφαλός δεν μπορεί νά κατηγορηθή για «αντιτουρκισμό».

Τέλος, θά ήθελα νά προσθέσω ότι τό θέμα του τουρκικού έθνικισμού, επειδή άπτεται άμεσα ζωτικών προβλημάτων του έλληνικού έθνους, είναι ένα θέμα που παρουσιάζει σοβαρές δυσκολίες στόν κάθε έρευνήτή που θά θελήσει νά τό ανάλυση άντικειμενικά. 'Η ύπερβολική όμως έννοια όπως και τό ύπερβολικό μέσος εύκολά καταλήγουν σέ ύποκειμενικές άξιολογήσεις και έσφαλμένα συμπεράσματα. Παραδέχομαι ότι ή ήγεςία και τόν δύο χωρών δεν μπόρεσε στό παρελθόν νά δημιουργήσι τό κατάλληλο κλίμα συνεργασίας για τήν επίλυση κατά τρόπο ειρηνικό τόν τώσων προβλημάτων που άπασχόλησαν τίς δύο χώρες. 'Η έλληνική ήγεςία φέρει φυσικά ένα μεγάλο μέρος της εύθύνης. Δέν είμαι όμως έτοιμος νά συμφωνήσω με όποιονδήποτε ίσχυρίσθι ότι ή τουρκική κυβέρνησις δέν έχρησιμοποίησε τόν τουρκικό έθνικισμό, της μορφής που προσήρουμε στό άρθρο μας, άντιπροσωπευτικό ή όχι, για νά παιξή τό διπλωματικό της παιχνίδι στίς δύσκολες στιγμές του πολέμου και άργότερα στό θέμα τόν Στενώ και της Κύπρου. Σέ περίοδοι κρίσεως είναι αύτό του είδους ό έθνικισμός,

έξτρεμιστικός, ρατσιστικός, επεκτατικός, που χρησιμοποιείται από τίς κυβερνήσεις για τήν εκκλήρωση τόν σκοπών τους. Αυτό βέβαια δέν είναι πάντα εύκολο, όπως απέδειξε ή πρόσφατη έλληνική περιπέτεια. Στην περίπτωση πάντως της Τουρκίας, ή πολιτική ήγεςία της χώρας αυτής, μέχρι στιγμής τουλάχιστον, φαίνεται νά χρησιμοποιή τά σύμβολα και τίς ιδέες του τουρκικού έθνικισμού με έξαιρετική μαεστρία, πρós όφελος φυσικά του τουρκικού έθνους.

PANTAZIS TERLEHIS, Ph. D.

'Επιστημονικός Συνεργάτης ΕΚΚΕ

*

Russel Bernard, *'Ανθρωπολογικά Θέματα, μετάφρασις υπό 'Αννης Μ. Στογιάννου, 'Αθήναι: 'Εκδόσεις Α. Καραβία, 1971, σ. 68.*

Τό μικρόν αύτό βιβλίον περιλαμβάνει μίαν σειράν διαλέξεων αί όποιαι εδόθησαν υπό τόν συγγραφέα, καθηγητή της 'Ανθρωπολογίας, είς τούς φοιτητάς τόν Πανεπιστήμιον 'Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πατρών.

'Η σύνθεσις του άκροατηρίου, αποτελούμενη εκ σπουδαστών της Βιολογίας κυρίως, επηρέασε προφανώς τό περιεχόμενον τών διαλέξεων, αί όποιαι αποτελούν εισαγήν είς τήν φυσικήν ιδίαν άνθρωπου.

Τό βιβλίον αποτελείται εκ τεσσάρων κεφαλαίων. Είς τό πρώτον κεφάλαιον «Εισαγωγή είς τήν 'Ανθρωπολογία», ο συγγραφέας περιγράφει τά όρια της κοινωνικής ή πολιτιστικής ανθρωπολογίας, της άρχαιολογίας, της γλωσσολογίας και της φυσικής ανθρωπολογίας, τών τεσσάρων δηλαδή κλάδων της Γενικής 'Ανθρωπολογίας, ή όποια έχει ως βασικόν άντικείμενον μελέτην της «κουλτούραν» ενός λαού.

Είς τό επόμενον κεφάλαιον (2. Θέσις του 'Ανθρώπου είς τήν Τάξιν τών Πρωτεύοντων, 3. Παλαιοντολογικά Δεδομένα της 'Εξελέξεως του 'Ανθρώπου, 4. Περί 'Ανθρωπίνων Φυλών) ο συγγραφέας εισάγει τόν αναγνώστην είς βασικά θέματα της φυσικής ανθρωπολογίας, εκθέτων συγχρόνως μεθοδικώς τήν στροφήν τόν ενδιαφέροντος τών ανθρωπολόγων από τήν βιολογικήν εξέστησιν του ανθρώπου είς τό προϊόν «του διαλόγου μίς ανθρωπίνης κοινωνίας και του περιβάλλοντός της», δηλαδή τήν «κουλτούραν».

Λόγω της έμφάσεως ή όποια δίδεται είς τήν φυσικήν ανθρωπολογία, κλάδον όπωσδήποτε γνωστόν είς τό έλληνικόν κοινόν, τούτο έστέρηθη της ευκαιρίας μίς βαθύτερας γνωριμίας της κοινωνικής ή πολιτιστικής ανθρωπολογίας,

δηλαδή μίς επιστήμης πολύ γνωστής είς τόν ευρωπαϊκόν και αμερικανικόν χώρον, άγνώστου όμως είς τήν 'Ελλάδα. 'Η πολιτισμική ανθρωπολογία έχει ακαδημαϊκήν ζωήν ενός αιώνος περίπου. Προφανώς εκ παραδρομής τοποθετείται, είς τό βιβλίον, ή γένεσις της είς τά μέσα του είκοστού αιώνος (σ. 19).

'Η ανθρωπολογία είναι ή κατ' έξοχήν επιστήμη ή όποια έπιχειρεί νά επίλυση τάς δυσκολίας της έννοιολογικής μεταφοράς ένός όρου από μίαν γλώσσαν είς τήν άλλην. 'Η μεταφράστρια άντιμετώπισε τό πρόβλημα αύτό με σχετικήν επιτυχίαν. Προβλήματα όπωσδήποτε εδημιούργησεν ή απόδοσις του όρου culture διά της λέξεως «κουλτούραν». 'Η λέξις culture έχει διά τών ανθρωπολόγων σημασίαν διάφορον εκείνης ή όποια έγινε απόδεκτη υπό τών κοινωνιολόγων-όπαδόν της θεωρίας της μαζικής κοινωνίας. Είς τήν 'Ελλάδα, ή απόδοσις του όρου culture διά της λέξεως κουλτούρα απηχεί κοινωνιολογικά και ανθρωπιστικάς έννοιάς. 'Η χρησιμοποίησις όμως της ιδίας λέξεως διά τών απόδοσιν και της ανθρωπολογικής έννοίας της culture είναι δυνατόν νά προκαλέση προβλήματα κατανοήσεως. Τό γεγονός ότι ή λέξις «κουλτούραν» είναι ακατάλληλος διά τήν απόδοσιν του όρου culture φαίνεται και εκ τού ότι ή μεταφράστρια αναγκάζεται νά απόσθι τόν έπίθετον cultural διά της λέξεως «πολιτιστικός», δημιουργούσα ούτω σύγχυσιν είς τόν μί ειδικόν αναγνώστην, ο όποιος άδυνατεί νά κατανοήσι ότι ή λέξις «πολιτιστικός» χρησιμοποιείται ως έπίθετον τού ουσιαστικού «κουλτούραν».

'Εδó πρέπει νά σημειωθή ότι ούτε τό έπίθετον «πολιτιστική», ως προσδιοριστικόν της ανθρωπολογίας, αποδέξει όρθως τήν έννοιαν cultural, δεδομένου ότι έχει έννοιον έννοιολογικήν απόχρωσιν δηλοτικήν της ικανότητος πρós τι, ή όποια έλλείπει από τόν αγγλικόν όρον.

'Εν πίσση περιπτώσει ή ως άνω έπιμελημένη έκδοσις αποτελεί σπουδαίον βοήθημα όχι μόνον διά τόν 'Ελληνα φοιτητήν της Βιολογίας αλλά και διά τόν αναγνώστην με γενικά ανθρωπολογικά ενδιαφέροντα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΓΚΙΖΕΛΗΣ, Ph. D.

'Επιστημονικός Συνεργάτης ΕΚΚΕ

*

Grossin William, *'Η έργασία και ό χρόνος* ('Ερρίον, Διάρκεια, Ρυθμός). Παρίσι, έκδ. «'Ανθρωπος», 1969.

'Ο W. Grossin, Καθηγητής της Κοινωνιολογίας είς τό Πανεπιστήμιον του Nancy της Γαλλίας, ασχολείται με θέματα άφορόντα είς τήν έργασίαν και τήν

κοινωνικὴν ἀλλαγὴν. Θεωρεῖται δὲ παγκοσμίως, ὡς ἕνας ἐκ τῶν πλεόν ἐιδικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ χρόνου, τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ἐλευθέρου χρόνου. Αἱ ποικίλα ἐρευνᾶ, τὰς ὁποίας διεξήγαγεν ὡς τακτικὸς συνεργάτης τοῦ Ἑθνικοῦ Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἑρευνῶν (CNRS) τὸν Παρισίον, καθὼς καὶ ἡ ἐπὶ πολλὰ ἔτη στενὴ συνεργασία του μετὸν κορυφαίον κοινωνιολόγον τῆς ἐργασίας Pierre Naville, ὁ ὁποῖος καὶ προλογίζει τὸ βιβλίον του, ἐπιτρέπουν εἰς τὸν Grossin τὴν ἔξαγωγήν ἐπιστημονικῶν συμπερασμάτων ἐπὶ ἐνὸς πολυδιάστατου καὶ ἐπικαίρου θέματος ὡς ὁ χρόνος τῆς ἐργασίας.

Τὰ συμπεράσματα τοῦ Grossin προκύπτουν ἐκ τῆς ἐρευνῆς τὴν ὁποίαν διεξήγαγεν εἰς ἐπιχειρήσεις ἀσχολουμένας μετὸν παραγωγῆν ἢ ηλεκτρονικῶν συσκευῶν ἐπιικοινωνίας, τῆς περισχέζης τὸν Παρισίον. Κατ' ἀρχὴν ἡ ἔρευνα ἀναφέρεται εἰς συγκρίσεις ἐπὶ τῶν δεδομένων: διαφορά μεταξὺ διαρκείας ἐργασίας καὶ ὥραριον ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων, χρόνος ἐργασίας τῶν γυναικῶν, τὸν ἀνὰ τεσσάρων στελεχῶν καὶ τὸν βοηθητικὸν προσωπικῶν. Εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ περιγραφικὸν στάδιον ἀναφάνεται ἡ πλοκή τοῦ προβλήματος διαχωρισμοῦ μεταξὺ διαρκείας ἐργασίας καὶ ὥραριον καὶ ἡ ἀνάγκη καθορισμοῦ τῆς ἀλληλεξαρτήσεώς των, ἐν σχέσει πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τὰς εἰδικότητας τοῦ προσωπικοῦ.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διαπιστώσεων, αἱ ὁποῖαι προκύπτουν ἐκ τῶν περιγραφικῶν δεδομένων, ὁ Grossin προβάλλει δύο ὑποθέσεις ὑπὸ μορφήν παραγόντων, οἱ ὁποῖοι προφανῶς ἀλληλοσυνδέονται καὶ καθορίζουν τὴν διάρκειαν καὶ τὸ ὥραριον ἐργασίας. Οἱ μὲν ἔξαρτῶνται ἐκ τῶν ἀπαίτησεων τῆς παραγωγῆς, οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν «πίσεων» τοῦ προσωπικοῦ.

Ἡ πρώτη ἐκ τῶν ὑποθέσεων ἐπιβεβαιώνεται ποσοτικῶς διὰ τῆς ἐρευνῆς, διὰ τῆς ὁποίας καταδεικνύεται ὅτι ὅσον μεγαλύτερα εἶναι ἡ ἐπιχειρήσις, τόσοον στενωτέρα ἐξάρτησις ὑπάρχει μεταξὺ ὁμάδων ἐργασίας καὶ εἰδικότητων. Τὸ σύγχρονον ἐργαστάσιον ἀποτελεῖ «ὀργανικὴν ἐνότητα» καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ἐργαζομένων ἐντὸς αὐτῆς ἐξέρχονται τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ γραφείου ἢ τοῦ ἐργαστηρίου, δεχόμενα ἐπιβράσεις αἱ ὁποῖαι ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐξυπρέτησιν τῆς διαδικασίας τῆς μακρικῆς παραγωγῆς. Ἐξ ὅυ καὶ ἡ ἀνάγκη «συγχρονισμοῦ» τῆς ἐργασίας εἰς τὰς μεγάλας ὁμάδας παραγωγῆς, ἡ ὁποία βεβαίως ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν διακεκομμένην καὶ ἀσυγχρονιστὴν ἐργασίαν τῶν μικρῶν ὁμάδων, ὡς τὸ βοηθητικὸν προσωπικόν, τῶν συντηρητῶν μηχανῶν, κλπ.

Ἡ δευτέρα ἐκ τῶν ὑποθέσεων ἡ ἀφορῶσα εἰς τὰς πίσεις τῶν ἐργαζομένων

— περισσότερον ποιοτικῆς τῆς πρώτης — κατέδειξεν ὅτι οἱ ἐργοῦδοι ὑποχωροῦν συχνὰ ἐνώπιον πίσεων, ἐνίοτε ἀσυνείδητος, ἂν καὶ γνωρίζουν ὅτι ἕνας ὀρισμένος τύπος ὥραριον ἢ διαρκείας εἶναι ἀσυμβίβαστος μετὸν ἀπασχόλησιν μιᾶς ὀρισμένης ὁμάδος ἐργασίας καὶ μετὸν διαδικασίαν τῆς παραγωγῆς γενικώτερον.

Ἐνα μεγάλο μέρος τῆς ἐρευνῆς εἶναι ἀφιερῶμενον εἰς τὴν ἐργασίαν διὰ τοῦ συστήματος τῶν διαδοχικῶν ὁμάδων (τῶν τριῶν 8). Θέμα ἐπίσης ἐπικαίρον, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος τούτου αὐξάνει παρὰ πλῆθος πρὸς τὴν τεχνολογικὴν ἐξέλιξιν. Εἰς τὸ ἐρώτημα εἰ καὶ κατὰ πόσον ἡ τεχνολογικὴ ἐξέλιξις παρασύρῃ τὴν ἐργασίαν διὰ διαδοχικῶν ὁμάδων, ὁ Grossin δίδει μίαν ἀπάντησιν σύνθετον καὶ περιγραφικὴν. Ἀπιστῶνται μὲν ὅτι τὸ ποσοστὸν τῶν ἐργαζομένων μετὸν τὸ σύστημα τῶν διαδοχικῶν ὁμάδων αὐξάνει συνεχῶς, χωρὶς νὰ ὑπάρξη, κατ' αὐτὴν, ἄμεσος σχέσις διαρκείας μεταξὺ αὐτῆς τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, ἀναγνωρίζει ὅμως, ὅτι ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος καὶ ἡ αὐτοματοποιήσις ἐνισχύουν τὴν αὐξήσιν τοῦ ποσοστοῦ τῶν ἐργαζομένων εἰς διαδοχικὰς ὁμάδας μόνον δι' ὀλίγον χρονικὸν διάστημα. Θεωρῶν τὴν περίοδον ταύτην μεταβατικὴν, ὀφειλομένην κυρίως εἰς τὰς ἀπαρχὰς ἐλλείψεις τῆς αὐτοματοποιήσεως. Εἰς τὸ τελευταῖον κεφάλαιον ὑπὸ τὸν τίτλον «Χρόνος τῶν μηχανῶν καὶ χρόνος τῶν ἀνθρώπων», ὁ Grossin ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ χρόνος ἐργασίας τῶν μηχανῶν ὑπερτερεῖ τοῦ χρόνου ἐργασίας τῶν ἀτόμων καὶ ἡ διαφορά αὕτη συνεχῶς αὐξάνει. Ἡ κλασματικὴ σχέση μεταξὺ χρόνου ἐργασίας τῶν μηχανῶν καὶ παραγωγικότητος μηχανῶν καὶ ἐργαζομένων—ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν μιᾶς συνεχιζομένης τεχνολογικῆς ἐξελίξεως—δεικνύει ὅτι ὑπάρχει εὐχέρεια περαιτέρω μειώσεως τῆς διαρκείας ἐργασίας ἐντὸς ὀρισμένων ὁρίων ἐλαστικότητος ἐξαρτημένων ἐκ τῆς ζητήσεως τῆς παραγωγῆς.

Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω ἢ ἐν λόγῳ ἔρευνα ἀσχολοῦνται μετὰ προβλήματα ἀφορῶντα εἰς τὸν ἐλεύθερον χρόνον, ὁ ὁποῖος συνεχῶς καὶ περισσότερον ἀσκει πίεσιν ἐπὶ τοῦ χρόνου ἐργασίας καὶ ἀποτελεῖ ἴσως τὸ βασικώτερον κίνητρον τῶν διεκδικήσεων τῶν ἐργαζομένων πρὸς μείωσιν τῆς διαρκείας τῆς ἐργασίας καὶ ἐξασφάλισιν ἐνὸς ὥραριον καλὸν τῶν τὰς κοινωνικὰς τῶν ἀνάγκας. Ἐὰν ὁ ἐλεύθερος χρόνος πρέπει νὰ δίδεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ εἰκοσιεταίρου ἢ εἰς τὸ τέλος τῆς ἑβδομάδος ἢ τμηματικῶς κατὰ μῆνα ἢ τέλος πρὸς ἐπιμύκνισιν τοῦ χρόνου τῶν ἐτησίον διακοπῶν, εἶναι θέματα τὰ ὁποῖα ἀκροθιγὸς ἐξετάζει εἰς τὴν ἐρευνᾶν τοῦ ὁ καθηγῆταις

Grossin, ἀλλὰ ἔχουν ἀποτελέσει ἀντικείμενον ἰδιαίτερον ἐρευνῶν καὶ μελετῶν τοῦ.

Γενικῶς τὸ βιβλίον «Ἡ ἐργασία καὶ ὁ χρόνος» ἀποτελεῖ μίαν ἐργασίαν πλουσίαν εἰς στοιχεῖα θεωρητικῶς ἐμπεδομένα καὶ ἐμπειρικῶς ἀποδεδειγμένα. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα στερούμεθα ἐρευνῶν αὐτοῦ τοῦ εἶδους, τὸ βιβλίον τοῦ Grossin θὰ ἦτο ἴσως χρήσιμον, ὡς ἐτέρῳ εἰς τοὺς ἀσχολουμένους μετὸν θέμα ἐπιστημονικῶς ἀπὸ πλεονάς μεθοδολογίας καὶ προβληματισμοῦ.

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΓΚΡΙΤΣΑΛΗΣ
Κοινωνιολόγος τῆς Ἑργασίας
Ἐπιστημονικὸς Συνεργάτης ΕΚΚΕ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

The Greek Review of Social
Research

εἰδικὸν τριμηνιαῖον περιοδικόν
Ἐκδότης: Ἑθνικὸν Κέντρον
Κοινωνικῶν Ἑρευνῶν (ΝΠΔΔ)
Σοφοκλέους 1, Ἀθήναι 11242
Ἔτος 5ον. Τεύχος 21-22
Ἰούλιος - Δεκέμβριος 1974

ὑπεύθυνος τυπογραφείου Ἱ. Ὁρρανίδης
Θησέας 52-Π, Φάληρον
στοιχειοθεσία - ἐκτύπωσις - βιβλιοθεσία
Ἐπαύλοφος Ε.Π.Ε.
Ζαλοκώστα 5, Ἀθήναι
ἐπιμέλεια ἐκδόσεως
Υπηρεσία Ἐνημερώσεως ΕΚΚΕ

ΤΙΜΗ ΔΙΠΛΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΧ. 80
Double issue \$ 5

συνδρομαὶ ἐσωτερικῶς (4 τεύχη):
διὰ ἰδιώτας ΔΡΧ. 150,
διὰ σπουδαστάς ΔΡΧ. 120,
διὰ νομικὰ πρόσωπα, τραπεζὰς,
ὀργανισμοὺς ΔΡΧ. 300,
συνδρομὴ ἐξωτερικῶς (4 τεύχη): \$ 12

ἡ ἀναδημοσίευσίς τῆς ὅλης τοῦ
περιοδικοῦ ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν
ἀδείας τοῦ διευθυντοῦ συντάξεως
πέρας ἐκτυπώσεως 26.2.1975

Τὰ ἐνυπόγραφα ἀρθρα ἐκφράζουν τὰς ἀπόψεις τῶν συγγραφέων των.
Signed articles express only the views of their author.